

Koostöökogemused riigigümnaasiumite asutamisest

Asutamise protsess

Riigigümnaasiumi asutamiseks teeb Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler ministrile ettepaneku, kus kajastub otsusega seonduv eeltöö. Ära tuuakse asutamise põhjendus, majanduslikud kaalutlused, andmed personali või selle leidmise kohta, koosseisud, eelarve ja rahastamisallikad, andmed hoone ja vara kohta. Riigigümnaasium asutatakse ministri käskkirjaga. Moodustamise käskkiri kooskõlastatakse Rahandusministeeriumiga ja saadetakse arvamuse avaldamiseks kohalikule omavalitsusele.

Näide 1 (Viljandi, Jõhvi ja Hiiumaa)

Senised gümnaasiumid või keskkoolid korraldati ümber põhikoolideks ja gümnaasiumiosade baasil moodustati üks riigigümnaasium. Selle asutamisevariandi juures on töötajate suhtes otsused järgmised:

- gümnaasiumiosa personal koondatakse või lõpetatakse tööleping;
- moodustuva põhikooli direktor ja õpetajad säilitavad töökoha;
- riigigümnaasiumisse valitakse direktor ja õpetajad konkursiga;
- õppima asunud õpilased võetakse üle õppekavale, millega õpiteed alustati.

Näide 1 (Jõgeva, Võru ja Põlva)

Senised gümnaasiumid või keskkoolid lõpetasid tegevuse, põhikoolide baasil moodustati uus põhikool ja gümnaasiumiosade baasil moodustati riigigümnaasium. Selle asutamisevariandi juures on töötajate suhtes otsused järgmised:

- uuele põhikoolile taotletakse koollusluba;
- personali koondamine või töölepingute lõpetamine;
- direktorite ja õpetajate ametikohad täidetakse konkursiga;
- õpilased jätkavad õpinguid uutes koolides.

Näide 3 (Tartu ja Valga)

Senine gümnaasium või keskkool lahutatakse põhikooliks ja gümnaasiumiks, ühest osast moodustatakse uus asutus. Selle asutamisevariandi juures on töötajate suhtes otsused järgmised:

- põhikoolile taotletakse koollusluba;
- gümnaasiumi personal jätkab sh direktor;
- põhikooli personal koondatakse või lõpetatakse töölepingud;
- gümnaasiumi pidamine antakse halduslepinguga riigile üle.

Koosseisu ja kulu mudeldamine

Riigigümnaasiumi asutamise protsessi käigus on eelarve ja koosseisu kavandamiseks rakendatud allolevat mudelit.

	Väike	Keskmine	Suur	Suurlinn
Õppesuundade/moodulite arv	3	4	5	7

Õpilaste arv	250	360	540	750+
KOOLITÖÖTAJAD (väljendatud õpilaste arvuna ühe koolitöötaja (õpetaja, juht, muu töötaja) ametikoha kohta)				
Õpilasi/õpetaja ametikohale	13,4	14,6	15	16,3
Õpilasi/ juhi ametikohale	126	180	216	252
Õpilasi/ muu töötaja ametikohale	32,5	42,4	51,2	63

Kooli töötajate tööle asumine

Riigigümnaasiumi käivitamise protsessi edukus sõltub võtmetähtsusega töötajate olemasolust. Oluline on aegsasti tööle rakendada kooli käivitamist juhtiv meeskond. Sellest meeskonnast saab kohapealse tegevuse eestvedaja. Koolipidaja jaoks on oluline, et kõikide kooli käivitamisega seotud arendustegevuste juures on kooli sisuline töö juba kavandatud tulevase kooli õppesisu võtmes.

Soovitav on kasutada järgmist ajakava (toodud on minimaalne vajalik aeg):

Direktori värbamine

Riigigümnaasiumi direktori ametikoha täitmiseks kuulutatakse välja avalik konkurss, mis võimaldab valida uue kooli juhiks sobivaima kandidaadi. Direktori ametisse asumine 1,5 -1 aasta enne kooli käivitamist võimaldab tal osaleda koolimaja projekteerimise ja ehitamise protsessis tellija poolse eksperdina. Direktori ülesandeks on olla partnerite kogukonna koostöö kujundaja uue kooli käivitamisel.

Õppealajuhataja

Õppejuhi konkursi kuulutab välja direktor. Direktor kujundab koos õppealajuhatajaga uue kooli pedagoogilise kontseptsiooni. Tandemina töös käivitatakse kooli õppekavaarendus.

Juhiabi ja IT-administraator

Juhiabi roll tähtsustub kooli dokumendihalduskorra loomisel ja kooli dokumentide koostamisel. Töötajate konkursside ettevalmistus ja vastav sekretäritöö on juhiabi ülesanne. IT-administraatori teenus on võimalik pidajaga koostöös kavandada ka mitme kooli peale ühiselt. Sama lähenemine võib lühema aja vältel sobida ka juhiabi osas. Suuremate koolide puhul on siiski soovitatav, et kool leiab eraldi oma töötajad.

Õpetajad

Õpetajate kaasamine kooli sisuloomesse on vajalik juba enne, kui nende otsimine konkursiga lõppeb. Kooli esmasesse õppekavaarendusse on soovitatav värvata õpetajaid juba

käsunduslepinguga. Siin saab kasutada olemasolevate piirkondlike aineühenduste koostöövalmidust. Uuel juhil on sellise koostöö käigus võimalik õppida tundma piirkonnas tegutsevaid õpetajaid ja hinnata edasise õpetajate konkursi õnnestumise asjaolusid. Oluline on, et uue kooli meeskonna kujundamisel arvestatakse sisse ja ühine koolitusvajaduse meeskonna kujunemise toetamiseks.

Riigigümnaasiumi asutamisega saavutatavad eesmärgid ja hariduse kvaliteet

Riigigümnaasiumite asutamisega on läbivalt taotletud pakutava hariduse kvaliteeti ja mitmekülgust. Välja saab tuua järgmised tugevused:

- 1) Õppe- ja kasvatustöö on kavandatud gümnaasiumiõpilase vajadusi ja huvisid silmas pidades;
- 2) Õppekorraldus on gümnaasistile kohandatud (nt õppetunni erinevad pikkused, tsükliõpe, valikkursuste nädal, võrgustikuülene koostöö valikkursuste pakkumisel, nn VÕTA kasutamine mitteformaalse õppe arvestamisel õppeaja sisse jne);
- 3) Pakutakse võimalikult erinevaid andeid ja huvisid toetavaid valikkursusi. Seda toetab piisav õpilaste arv õppegruppide moodustamiseks. Kool ei kirjuta oma õppekavas õpilase valikuid ette, vaid võimaldab õpilasel endal valikuid teha. Õpilastel saab valida kursusi riigigümnaasiumitest üle-Eesti. Valikute tegemise juures on tagatud õpilastele nõustamine;
- 4) Kooli õppekeskkond tervikuna on akadeemilisem, õppekeskkond ja õppekorraldus toetab noore täiskasvanud õppija vastutustunnet ja valmistab ette õpinguteks järgmisel haridustasemel. Samaealiste noorte koosolemine annab gümnaasiumiharidusele noort toetava mõõdme. Erinevate huvidega ja annetega noorte koos õppimine on üldarendav ja maailmapilti kujundav;
- 5) Riigigümnaasiumid teevad õppimist ja õpetamist rikastavat koostööd kõrgkoolide, kutseõppeasutuste ja ettevõtjatega. Koolide paiknemine keskustes võimaldab planeerida koolile hea ligipääsu ja pakkuda mitmekülgset keskharidust koostöös piirkonna teiste haridusasutustega ja huviharidusega;
- 6) Hariduse kvaliteedi tagamiseks on riigigümnaasiumitel ühine kvaliteedikokkulepe, kus sõnastatakse ootused õppesisule, õppekorraldusele, koolijuhile, õpetajale ja õpilastele. Koolipidaja viib iga kooliga regulaarselt läbi kooli tulemusnäitajate analüüsi. Kõikide koolijuhtidega toimuvad iga-aastased arengut toetavad vestlused;
- 7) Riigigümnaasiumid saavad oma meeskonnaga keskenduda kooli põhitegevusele, tugitegevused nagu hoonete haldamine, riigihanked, raamatupidamine ja personaliarvestus on viidud kooli koosseisust välja ja on tsentraalselt tagatud.